

Lovforslag nr. L 90. Fremsat den 6. november 1991 af kirkeministeren (Torben Rechendorff)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om valg til menighedsråd

§ 1

I lov om valg til menighedsråd, jf. lovbestemt-gørelse nr. 70 af 12. februar 1988, foretages følgende ændringer:

1. § 1, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. Ordinære valg foregår den 2. tirsdag i november måned.«

2. § 2 affattes således:

»§ 2. Valgret har ethvert medlem af folkekirken, der er fyldt 18 år og har dansk indfødsret eller har haft fast bopæl i riget uafbrudt i et år forud for valgdagen.

Stk. 2. Valgmenighedsmedlemmer har ikke valgret til menighedsråd.

Stk. 3. Personer, der er umyndiggjort med retsvirkning her i landet, har ikke valgret.«

3. § 3 affattes således:

»§ 3. Valgbar er enhver, som opfylder betingelserne i § 2 for valgret.

Stk. 2. Præster ansat i folkekirken er ikke valgbar.

Stk. 3. Den, der ved endelig dom eller vedtagelse af bøde er straffet for en handling, der i almindeligt omdømme gør den pågældende uværdig til at være medlem af et menighedsråd, er ikke valgbar. Med straf sidestilles foranstaltninger efter straffelovens §§ 68-70.

Stk. 4. En strafbar handling kan ikke medføre tab af valgbarhed, når der på valgdagen er forløbet 3 år, efter at straffen eller foranstaltningen er udstået, ophævet, eftergivet eller bortfaldet. Er straffen ubetinget fængsel på over 6 måneder, eller er der idømt forvaring, er

fristen dog 5 år. Ved betingede domme og bødestraffe regnes fristen fra datoen på den endelige dom eller bødens vedtagelse.

Stk. 5. Opstilling som kandidat til valget kan dog altid ske uanset indsigelse om manglende valgbarhed på grund af straf.

Stk. 6. Gør et medlem af det nyvalgte menighedsråd gældende, at en kandidat på grund af straf ikke er valgbar, afgør menighedsrådet valgbarhedsspørgsmålet.

Stk. 7. Indsigelse mod en valgt kandidats valgbarhed på grund af straf skal fremsættes på menighedsrådets konstituerende møde, jf. lov om menighedsråd § 5.

Stk. 8. Indsigelse mod en stedfortræders valgbarhed på grund af straf skal fremsættes på det første møde i menighedsrådet, som stedfortræderen er indkaldt til.

Stk. 9. Bliver et medlem af menighedsrådet straffet, afgør menighedsrådet, om medlemmet som følge heraf har mistet sin valgbarhed.

Stk. 10. Menighedsrådets afgørelser efter stk. 6 og 9 kan indbringes for biskoppen, hvis afgørelse kan indbringes for kirkeministeren.

Stk. 11. Anke af en afgørelse i medfør af stk. 6 og 9 har opsættende virkning. Anke kan ikke finde sted senere end 14 dage efter, at afgørelsen er meddelt klageren.«

4. § 5 affattes således:

»§ 5. Sognebåndsløserne kan vælge, om de vil udøve valgretten i den menighedsråds-kreds, hvor de har bopæl, eller i den menighedsråds-kreds, hvor den præst, der er løst sognebånd til, er ansat. De er kun valgbar i den menighedsråds-kreds, hvor de har valgt at udøve valgret.

Stk. 2. Hvis sognebåndsløseren ikke vil udøve valgretten i menighedsråds kredsen på bopælsstedet og den præst, der er løst sognebånd til, er ansat i flere menighedsråds kredse, skal sognebåndsløseren ved sognebåndsløsningens etablering meddele, i hvilken af disse menighedsråds kredse valgret ønskes udøvet.

Stk. 3. Det trufne valg i medfør af stk. 1 og 2 er bindende, så længe sognebåndsløsningen består. Kirkeministeren fastsætter nærmere regler for sognebåndsløseres optagelse på valglisten.

Stk. 4. Tilsvarende regler gælder for personer, der i henhold til andre bestemmelser er henvist til en særlig menighed.

Stk. 5. Præster har kun valgret i den menighedsråds kreds, hvor de har bopæl.«

5. § 6 affattes således:

»§ 6. Valget forberedes og ledes i hver valgkreds af en valgbestyrelse, der består af 3 medlemmer, valgt efter forholdstal af og blandt menighedsrådets medlemmer. Deles en menighedsråds kreds, vælger det hidtidige menighedsråd valgbestyrelsen for den nyoprettede kreds blandt dennes valgberettigede beboere.

Stk. 2. Menighedsrådet vælger valgbestyrelsens formand blandt dens medlemmer.

Stk. 3. Valgbestyrelsens afgørelser kan indbringes for biskoppen.«

6. § 12 stk. 2, affattes således:

»*Stk. 2.* Valgbestyrelsen udpeger to personer, der er bemyndiget til at modtage kandidatlisterne. Mindst en af de udpegede personer skal have bopæl i menighedsråds kredsen. Indlevering af lister kan tidligst ske kl. 19 syv uger før valgdagen og senest kl. 19 seks uger før valgdagen.«

7. I § 12, stk. 3 og 4, ændres »fødselsdato« til »personnummer«.

8. § 23, stk. 1, affattes således:

»Fører valget ikke til dannelse af et fuldtaligt menighedsråd, udskrives valg med henblik på at gøre rådet fuldtaligt (udfyldningsvalg). Biskoppen kan dog tillade, at udfyldningsvalg undlades.«

9. I § 23 indsættes efter *stk. 1*, som nyt stykke:

»*Stk. 2.* Afholdes der udfyldningsvalg, og vælges der heller ikke ved dette valg et fuldtaligt menighedsråd, dannes rådet af de medlemmer, der er valgt, sammen med præsten eller præsterne.«

Stk. 2 bliver herefter *stk. 3*.

§ 2

Loven træder i kraft den 1. april 1992.

Bemærkninger til lovforslaget

I. Almindelige bemærkninger

Med henblik på, at der i 1992 skal finde ordinært valg sted til samtlige menighedsråd, stilles der forslag om en række ændringer af den nugældende lov af 21. december 1983 om valg af menighedsråd, som ændret ved lov af 23. december 1987.

Loven har nu været praktiseret i nogle år, og erfaringerne herfra gør det naturligt at søge yderligere en række bestemmelser ændret.

Det foreslås således, at et menighedsråds afgørelse af spørgsmål om fortabelse af valgbarhed på grund af straf fremtidig skal indankes til biskoppen som 1. instans og ikke direkte til kirkeministeren, og at eventuel anke tillægges opsættende virkning, således at det pågældende medlem indtræder eller forbliver i rådet, indtil sagen er afgjort.

Ved fremsættelsen af forslag til lov om medlemskab af folkekirken, kirkelig betjening og sognebåndsløsning i folketingsssamlingen 1990-91 var det forudsat, at spørgsmålet om de valgetlige konsekvenser af en sognebåndsløsning skulle tages op i forbindelse med førstkommande ændring af menighedsrådsvalgloven.

Forslaget indeholder derfor i overensstemmelse med den betænkning, der er afgivet af det af Kirkeministeriet den 3. juni 1986 nedsatte udvalg om sognebåndsløsning og kirkelig betjening af folkekirkens medlemmer (betænkning nr. 1176/1989), et forslag til ændring af de gældende regler.

Efter den gældende lov skal sognebåndsløserne forud for hvert menighedsrådsvalg beslutte, om de ønsker at udøve valgret og være valgbare i bopæls sognet eller i det sogn, til hvis præst de har løst sognebånd. Efter forslaget skal denne beslutning træffes én gang for alle, så længe sognebåndsløsningen består. Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til nr. 4.

Forslaget omfatter tillige hjemmel til, at biskoppen kan tillade, at udfyldningsvalg kan undlades i tilfælde, hvor valget ikke fører til dannelse af et fuldtalligt menighedsråd.

Lovforslaget indeholder herudover nogle mindre

redaktionelle ændringer. Herom henvises til bemærkningerne til de enkelte bestemmelser.

Lovforslaget, der har været forelagt samtlige biskopper, stiftsøvrigheder, Landsforeningen af Menighedsrådsmedlemmer, Den danske Præsteforening, Danmarks Provsteforening og kirkefunktionærernes organisationer, medfører ingen økonomiske konsekvenser for stat eller kommuner eller for den kirkelige ligning.

II. Bemærkninger til de enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Bestemmelsen i stk. 2 foreslås ændret, således at der tilvejebringes lovhjemmel for, at ordinære valg til menighedsråd afholdes den anden tirsdag i november måned. Udfærdigelse af bekendtgørelse om fastsættelse af valgdagen vil herefter kunne undlades.

Til nr. 2

Den hidtil gældende bestemmelse om, at et medlem af folkekirken ikke har valgret (eller er valgbar) til menighedsråd, hvis den pågældende *stiller sig i afgjort modsætning til folkekirken ved åbenlyst at fornægte kristentroen*, foreslås udeladt. Efter reglerne om medlemskab af folkekirken ophører medlemskabet, hvis et medlem slutter sig til et andet trossamfund *eller på anden måde, f.eks. ved at lade sig gendøbe, stiller sig uden for folkekirken*. Det skønnes derfor ikke rimeligt at stille yderligere betingelser for valgret og valgbarhed end medlemskab af folkekirken.

Til nr. 3

Bestemmelsen i stk. 2 svarer til § 3, stk. 2, i den nugældende lov.

Bestemmelsen om valgbarhed og de strafferetlige sanktioner, der kan medføre fortabelse af denne, er uddybet og tydeliggjort. Der stilles forslag om, at indsigelse mod en kandidats eller stedfortræders valgbarhed skal ske på henholdsvis det konstituerende og det første møde stedfortræderen er ind-

kaldt til, og om at spørgsmålet om, hvorvidt et medlem af menighedsrådet, der straffes, mister sin valgbarhed, afgøres af menighedsrådet. Med ændringerne svarer bestemmelsen til §§ 4 og 101 i bekendtgørelse nr. 140 af 8. marts 1989 om kommunale valg.

Der stilles forslag om, at menighedsrådets afgørelse af spørgsmål om fortabelse af valgbarhed på grund af straf fremtidig skal kunne indbringes for biskoppen som 1. instans. For at opnå en ensartet praksis på landsbasis foreslås det, at biskoppens afgørelse skal kunne indbringes for kirkeministeren, der således fortsat vil have den endelige administrative afgørelse.

Bestemmelserne i stk. 11 om, at anke tillægges opsættende virkning og om indførelse af en ankefrist på 14 dage, er nye.

Til nr. 4

Bestemmelsen foreslås ændret, således at den valgfrihed, som sognebåndsløsere har mellem at udøve valgret i den menighedsråds-kreds, hvor de har bopæl, eller i den menighedsråds-kreds, som de er knyttet til gennem sognebåndsløsning, begrænses. Efter forslaget må en sognebåndsløser eller en person, der i henhold til andre bestemmelser er henvist til en særlig menighed, træffe et bindende valg én gang for alle med hensyn til, om den pågældende vil udøve valgret i bopælssognet eller i den menighedsråds-kreds, hvor den præst, hvortil der er løst sognebånd, er ansat, henholdsvis i den kreds, hvortil den pågældende er henvist. Den pågældende er herefter alene valgbar til menighedsrådet for denne kreds. Er præsten ansat i flere menighedsråds-kredse, skal den pågældende ved forholdets etablering meddele, i hvilken af disse menighedsråds-kredse valgret ønskes udøvet. Det foreslås, at kirkeministeren bemyndiges til at fastsætte de nærmere regler for sognebåndsløseres optagelse på valglisten.

I bestemmelsens stk. 4 foreslås det, at præster altid har valgret i den menighedsråds-kreds, hvor de har bopæl.

Til nr. 5

Bestemmelsen i stk. 2 foreslås ændret, således at valgbestyrelsens formand vælges af menighedsrådet og ikke som hidtil af valgbestyrelsen.

I stk. 3 foreslås indføjet en bestemmelse om, at valgbestyrelsens afgørelser kan indbringes for biskoppen.

Til nr. 6

Den ændrede affattelse af § 12, stk. 2 hvorefter valgbestyrelsen udpeger to personer, der er bemyndiget til at modtage kandidatlisterne, og hvoraf mindst en af de udpegede personer skal have bopæl i menighedsråds-kredsen, skal sikre, at indleveringen af kandidatlister gøres så let som mulig.

Til nr. 7

Kravet om angivelse af personnummer er stillet af hensyn til kontrollen med kandidatlisterne.

Til nr. 8-10

Det skønnes rimeligt, at der tilvejebringes hjemmel til, at biskoppen kan tillade, at der ikke afholdes udfyldningsvalg i tilfælde, hvor det må anses for sandsynligt, at der ikke vil melde sig yderligere kandidater. De i øvrigt foreslåede ændringer er af redaktionel art.

Til § 2

Den foreslåede ikrafttrædelsesdato er fastsat under hensyn til, at næste ordinære menighedsrådsvalg skal finde sted i november 1992.

Bilag

*I dette bilag er (med mindre skrift)
indsat den gældende formulering af de bestemmelser,
der berøres af lovforslaget*

1. § 1, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. Ordinære valg foregår den 2. tirsdag i november måned.«

§ 1, stk. 2. Ordinære valg foregår i første halvdel af november måned. Kirkeministeren fastsætter, hvornår valgene finder sted.

2. § 2 affattes således:

»§ 2. Valgret har ethvert medlem af folkekirken, der er fyldt 18 år og har dansk indfødsret eller har haft fast bopæl i riget uafbrudt i et år forud for valgdagen.

Stk. 2. Valgmenighedsmedlemmer har ikke valgret til menighedsråd.

Stk. 3. Personer, der er umyndiggjort med retsvirkning her i landet, har ikke valgret.«

§ 2. Valgret til menighedsrådet har ethvert medlem af folkekirken, der er fyldt 18 år, medmindre den pågældende stiller sig i afgjort modsætning til folkekirken ved åbenlyst at fornægte kristentroen.

Stk. 2. Medlemmer af folkekirken, som ikke har dansk indfødsret, har dog kun valgret, hvis de har haft bopæl her i riget uafbrudt i et år forud for valget.

3. § 3 affattes således:

»§ 3. Valgbar er enhver, som opfylder betingelserne i § 2 for valgret.

Stk. 2. Præster ansat i folkekirken er ikke valgbare.

Stk. 3. Den, der ved endelig dom eller vedtagelse af bøde er straffet for en handling, der i almindeligt omdømme gør den pågældende uværdig til at være medlem af et menighedsråd, er ikke valgbar. Med straf sidestilles foranstaltninger efter straffelovens §§ 68-70.

Stk. 4. En strafbar handling kan ikke medføre tab af valgbarhed, når der på valgdagen er forløbet 3 år, efter at straffen eller foranstaltningen er udstået, ophævet, eftergivet eller bortfaldet. Er straffen ubetinget fængsel på over 6 måneder, eller er der idømt forvaring, er fristen dog 5 år. Ved betingede domme og bødestrafte regnes fristen fra datoen på den endelige dom eller bødens vedtagelse.

Stk. 5. Opstilling som kandidat til valget kan dog altid ske uanset indsigelse om manglende valgbarhed på grund af straf.

Stk. 6. Gør et medlem af det nyvalgte menighedsråd gældende, at en kandidat på grund af straf ikke er valgbar, afgør menighedsrådet valgbarhedsspørgsmålet.

Stk. 7. Indsigelse mod en valgt kandidats valgbarhed på grund af straf skal fremsættes på menighedsrådets konstituerende møde, jf. lov om menighedsråd § 5.

Stk. 8. Indsigelse mod en stedfortræders valgbarhed på grund af straf skal fremsættes på det første møde i menighedsrådet, som stedfortræderen er indkaldt til.

Stk. 9. Bliver et medlem af menighedsrådet straffet, afgør menighedsrådet, om medlemmet som følge heraf har mistet sin valgbarhed.

Stk. 10. Menighedsrådets afgørelser efter stk. 6 og 9 kan indbringes for biskoppen, hvis afgørelse kan indbringes for kirkeministeren.

Stk. 11. Anke af en afgørelse i medfør af stk. 6 og 9 har opsættende virkning. Anke kan ikke finde sted senere end 14 dage efter, at afgørelsen er meddelt klageren.«

§ 3. Valgbar til menighedsråd er enhver, som opfylder betingelserne i § 2 for valgret, medmindre vedkommende er straffet for en handling, der i almindeligt omdømme gør ham uværdig til at være medlem af et menighedsråd. Spørgsmålet om fortabelse af valg-

barhed på grund af straf afgøres af det nyvalgte menighedsråd. Afgørelsen kan indbringes for kirkeministeren.

Stk. 2. Præster ansat i folkekirken er ikke valgbare.

4. § 5 affattes således:

»§ 5. Sognebåndsløserne kan vælge, om de vil udøve valgretten i den menighedsråds-kreds, hvor de har bopæl, eller i den menighedsråds-kreds, hvor den præst, der er løst sognebånd til, er ansat. De er kun valgbar i den menighedsråds-kreds, hvor de har valgt at udøve valgret.

Stk. 2. Hvis sognebåndsløseren ikke vil udøve valgretten i menighedsråds-kredsen på bopælsstedet og den præst, der er løst sognebånd til, er ansat i flere menighedsråds-kredse, skal sognebåndsløseren ved sognebåndsløsningens etablering meddele, i hvilken af disse menighedsråds-kredse valgret ønskes udøvet.

Stk. 3. Det trufne valg i medfør af stk. 1 og 2 er bindende, så længe sognebåndsløsningen består. Kirkeministeren fastsætter nærmere regler for sognebåndsløseres optagelse på valglisten.

Stk. 4. Tilsvarende regler gælder for personer, der i henhold til andre bestemmelser er henvist til en særlig menighed.

Stk. 5. Præster har kun valgret i den menighedsråds-kreds, hvor de har bopæl.«

§ 5. Sognebåndsløserne og personer, der i henhold til særlig bestemmelse er henvist til en bestemt menighed, kan vælge, om de vil udøve valgretten i den menighedsråds-kreds, hvor de har bopæl, eller i den anden menighedsråds-kreds. De er kun valgbar i den menighedsråds-kreds, hvor de har valgt at udøve valgret.

Stk. 2. Præster har kun valgret i den menighedsråds-kreds, hvor de er ansat. Præster, der er ansat i flere menighedsråds-kredse, kan vælge, i hvilken kreds de vil udøve deres valgret.

Stk. 3. Anmodning om optagelse på valglisten i en menighedsråds-kreds, hvor vælgeren ikke har bopæl, skal fremsættes skriftligt senest 8 uger før hvert valg over for formanden for valgbestyrelsen i den pågældende menighedsråds-kreds. Kirkeministeren fastsætter regler om, hvilke oplysninger der skal følge med anmodningen. Tager valgbestyrelsen anmodningen til følge, skal den sende medde-

lelse til valgbestyrelsen i den menighedsråds-kreds, hvor vælgeren har bopæl. Vælgeren slettes herefter af valglisten i sidstnævnte menighedsråds-kreds.

5. § 6 affattes således:

»§ 6. Valget forberedes og ledes i hver valgkreds af en valgbestyrelse, der består af 3 medlemmer, valgt efter forholdstal af og blandt menighedsrådets medlemmer. Deles en menighedsråds-kreds, vælger det hidtidige menighedsråd valgbestyrelsen for den nyoprettede kreds blandt dennes valgberettigede beboere.

Stk. 2. Menighedsrådet vælger valgbestyrelsens formand blandt dens medlemmer.

Stk. 3. Valgbestyrelsens afgørelser kan indbringes for biskoppen.«

§ 6. Valget forberedes og ledes i hver menighedsråds-kreds af en valgbestyrelse.

Stk. 2. Valgbestyrelsen består af 3 medlemmer, der vælges blandt menighedsrådets medlemmer. Valgbestyrelsen vælger selv sin formand. Ved deling af en menighedsråds-kreds vælger det hidtidige menighedsråd valgbestyrelsen for den nyoprettede kreds blandt dennes valgberettigede beboere.

Stk. 3. Valgbestyrelsens formand indkalder valgbestyrelsen til møder. I tilfælde af stemmelighed er formandens stemme afgørende. I spørgsmål, som ikke giver anledning til tvivl, kan formanden træffe afgørelse alene.

6. § 12 stk. 2, affattes således:

»*Stk. 2.* Valgbestyrelsen udpeger to personer, der er bemyndiget til at modtage kandidatlisterne. Mindst en af de udpegede personer skal have bopæl i menighedsråds-kredsen. Indlevering af lister kan tidligst ske kl. 19 syv uger før valgdagen og senest kl. 19 seks uger før valgdagen.«

§ 12, *stk. 2.* Listerne indleveres til formanden for valgbestyrelsen eller til en anden person efter valgbestyrelsens bemyndigelse. De kan tidligst indleveres kl. 19 syv uger før valgdagen og skal være indleveret senest kl. 19 seks uger før valgdagen.

7. I § 12, *stk. 3 og 4,* ændres »fødselsdato« til »personnummer«.

§ 12, stk. 3. Kandidatlisterne skal indeholde oplysning om kandidaternes navn, bopæl og fødselsdato — — —.

Stk. 4. — — —. Anmeldelsen af kandidatlisten skal indeholde oplysning om hver enkelt stillers navn, bopæl og fødselsdato og om, hvem valgbestyrelsen kan rette henvendelse til vedrørende listen.«

8. § 23, stk. 1, affattes således:

»Fører valget ikke til dannelse af et fuldtaligt menighedsråd, udskrives valg med henblik på at gøre rådet fuldtaligt (udfyldningsvalg). Biskoppen kan dog tillade, at udfyldningsvalg undlades.«

§ 23. Fører valget ikke til dannelse af et fuldtaligt menighedsråd, udskrives valg med henblik på at gøre rådet fuldtaligt (udfyld-

ningsvalg). Vælges der heller ikke ved dette valg et fuldtaligt menighedsråd, dannes rådet af de medlemmer, der er valgt, sammen med præsten eller præsterne.

Stk. 2. Afholdes der ikke valg i en menighedsrådsreds, udskrives der nyt valg. Vælges der ingen medlemmer, mister menigheden sin indstillingsret ved præstevalg. Menighedsrådets øvrige hverv overtages af præsten eller præsterne, der kan antage lønnet medhjælp til hvervets udførelse.

9. I § 23 indsættes efter *stk. 1*, som nyt stykke:

»Stk. 2. Afholdes der udfyldningsvalg, og vælges der heller ikke ved dette valg et fuldtaligt menighedsråd, dannes rådet af de medlemmer, der er valgt, sammen med præsten eller præsterne.«

Stk. 2 bliver herefter stk. 3.